

Ellex[®]
Valiunas

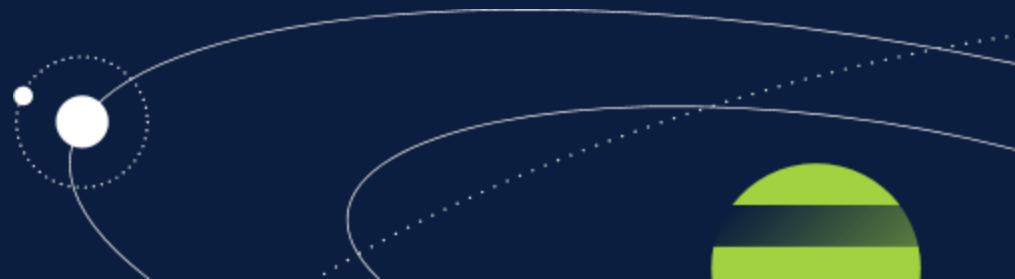
| 30 years

Savaitinis naujienlaiškis Viešieji pirkimai

2022 m. rugpjūčio 29 – rugsėjo 4 d.
35 metų savaitė

Turinys

1. Savaitės komentaras
2. Teisės aktų pakeitimai
3. Institucijų aktualijos
4. Teismų praktika

Savaitės komentaras

35-oji metų savaitė apgaulingai rami. Nėra teismų praktikos, kurią būtų galima apžvelgti.

Tačiau esminę intrigą sukūrė Europos Sąjunga (ES). Praėjusią savaitę įsigaliojo ES reglamentas, kuris siūnčia paprastą žinutę - ES viešuosiuose pirkimuose leisime dalyvauti tik tokiems tiekėjams ir tokioms prekėms, kurių kilmės valstybės sudaro analogiškas galimybes dalyvauti viešųjų pirkimų rinkoje ES verslams. Stiprus pareiškimas. Akivaizdu, kad tokios „demokratijos“ kaip Kinija, Rusija, Baltarusija ir Indija nesuteikia priegios prie savo viešųjų pirkimų, tad reglamentas adresuotas daugiausiai tokių šalių verslams.

Mechanizmas veiks tokiu būdu: Europos Komisija įvardys valstybes, kurioms taikomas „specialus režimas“. Tuomet perkančiosios organizacijos turės šalinti tokių valstybių verslus iš pirkimų, suteikti pasiūlymams mažesnius ekonominio naudingumo vertinimo balus ir/arba taikyti reikšmingas baudas tuo atveju, jeigu tiekimo vertė iš tokių valstybių viršys 50%.

Tokie reikalavimai bus taikomi pirkimams, kurių vertė yra ≥ 15 mln. Eur be PVM, ir prekių ar paslaugų pirkimus, kurių vertė yra ≥ 5 mln. Eur be PVM. **Atitinkamas nuostatas į pirkimo dokumentus reikia įsitraukti jau dabar.**

P.S. priminimas, - sutartis su RU verslais pagal 5-ojo sankcijų paketo reglamentą reikia nutraukti iki spalio 10 d.

Dr. Karolis Kačerauskas

„Ellex Valiūnas“ partneris, Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktikos vadovas

[Kontaktai](#)

TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI

Europos Sąjunga: 2022 m. rugpjūčio 29 d. pradėjo galioti Europos Parlamento ir Tarybos (ES) reglamentas [2022/1031](#), kuriuo Europos Sąjunga pradėjo riboti trečiųjų šalių prieigą prie Europos Sąjungos viešųjų pirkimų. Ribojimų esmė ganėtinai paprasta, - Europos Sąjunga leidžia pirkimuose dalyvauti tik tokių šalių verslui, kurios sudaro analogišką galimybę Europos Sąjungos verslui sudaro savo šalyse.

Susitarimai dėl viešųjų pirkimų rinkų atvėrimo daugiausiai sudaromi Pasaulio Prekybos Organizacijos (PPO) veiklos apimtyje. Tam egzistuoja atskiras susitarimas dėl viešųjų pirkimų rinkų atvėrimo, kurį yra pasirašiusios 21 valstybės. Sąraše visos demokratinės valstybės, tačiau susitarimo dalimi nėra, pvz., Kinija, Indija, Rusija, Baltarusija. Tačiau galimi ir individualūs Europos Sąjungos ir atskirų šalių susitarimai.

Reglamentas taikomas **(i)** darbų viešiesiems pirkimams, kai jų vertė ≥ 15 mln. Eur be PVM, ir **(ii)** prekių ar paslaugų pirkimams, kurių vertė ≥ 5 mln. Eur be PVM. Sumos yra reikšmingos, tačiau reglamento nuostatos taikomos tikrai „gyvenimiškoms“ situacijoms.

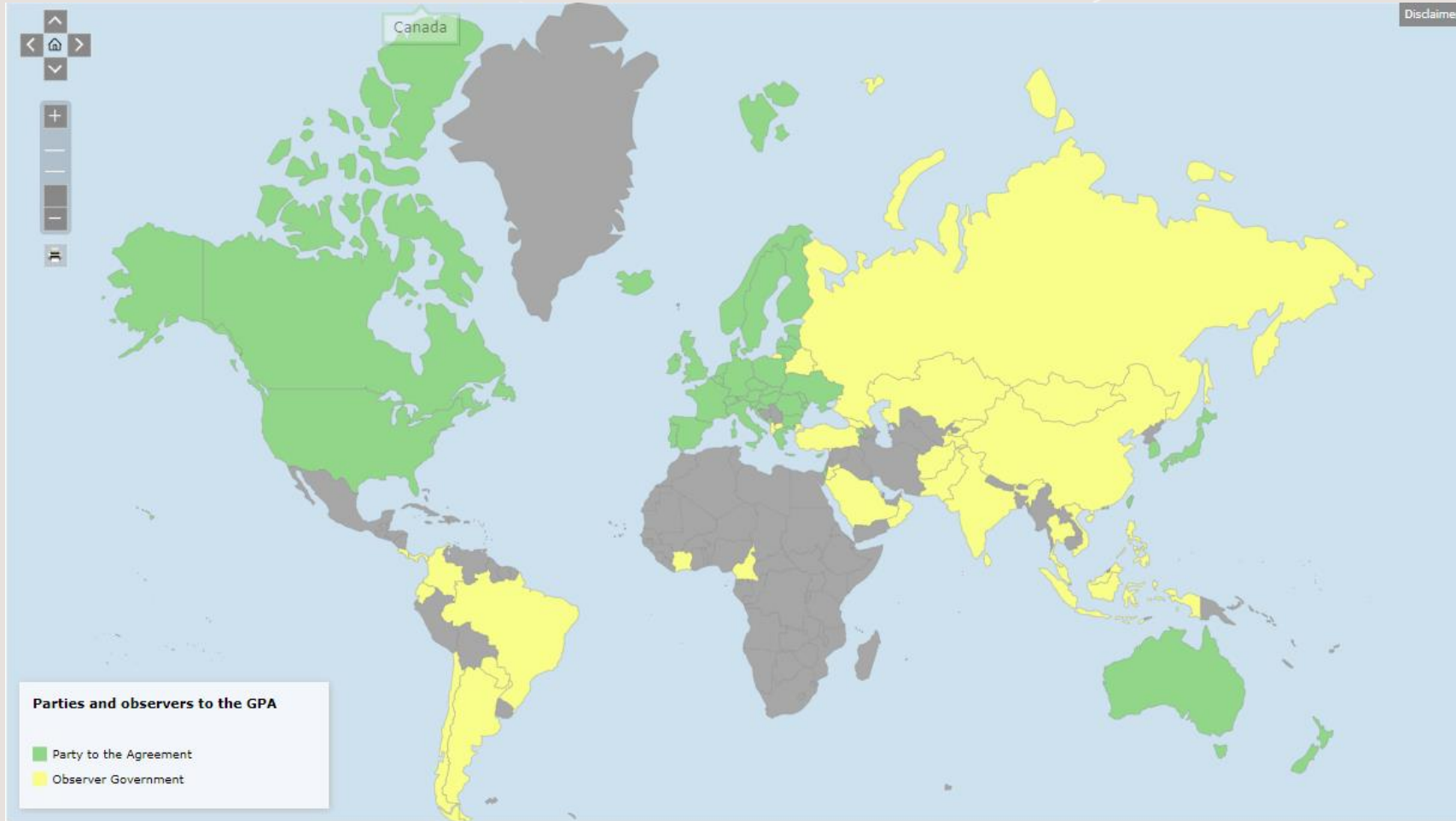
TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI

Esminiai reglamento veikimo principai yra tokie:

- Sprendimą dėl atitinkamos valstybės įtraukimo į šalių, kurios neleidžia Europos Sąjungos verslui dalyvauti savo viešuosiuose pirkimuose, sąrašą priima Europos Komisija. Matyt, tik laiko klausimas, kada tokiame sąraše atsidurs Rusija, Baltarusija ir Kinija.
- Priimdama sprendimą dėl atitinkamos valstybės įtraukimo į sąrašą, Europos Komisija gali nurodyti, kad šios šalies tiekėjai ir prekės (i) turi būti šalinami iš pirkimų arba (ii) vertinami ekonominio naudingumo vertinimo balais prasčiau.
- PO turi pareigą įtraukti 5 sutarties nuostatas, kurios nustatytų tiekėjui pareigą užtikrinti, kad subrangos, prekių, paslaugų ar darbų, kurių kilmė sąraše esančios valstybės, nesudarytų daugiau, kaip 50% sutarties vertės. Kartu turi būti numatyta nuo 10% iki 30% sutarties vertės siekianti bauda tuo atveju, jeigu tiekėjas tokią pareigą pažeistų. Vertės tikrinimas turi būti atliekamas vėliausiai kiekvienos sutarties vykdymo pabaigoje.

Vertinant tokius įpareigojimus reikia suprasti, kad reglamentas yra tiesioginio taikymo aktas, todėl jokių papildomų teisės aktų Lietuvoje nebus priimta siekiant įgalinti reglamento veikimą. Savo ruožtu, reglamento nuostatų analizė leidžia daryti išvadą, kad reglamentas pradės realiai veikti, kai sąraše atsiras bent viena valstybė. **Atitinkamai, PO jau dabar turi į pirkimo sąlygas ir sutartis įtraukti atitinkamas nuostatas, užtikrinančias reglamento veikimą.**

VALSTYBĖS, KURIOS PRIKLAUSO PPO SUSITARIMUI DĖL VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ

INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS

- 1. VPT primena:** 2022-04-08 Europos Sąjunga priėmė penktąjį sankcijų prieš Rusijos Federaciją paketą. Tarybos reglamentu 2022/576 buvo nustatytas draudimas sudaryti ir vykdyti viešojo pirkimo būdu sudarytas sutartis ir koncesijas su Rusijos Federacijos piliečiais ir Rusijos Federacijoje įsisteigusiais subjektais ar įstaigomis.

Šiuo atveju aktualu priminti, kad sutartims, kurios sudarytos iki 2022-04-09 dienos, buvo nustatytas pereinamasis laikotarpis. Penktuoju sankcijų paketu nustatytų sankcijų leista netaikyti iki 2022 m. spalio 10 d..

Likus mėnesiui iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, VPT ragina pirkimų vykdytojus peržiūrėti sutartis ir spręsti dėl jų nutraukimo arba kreiptis į VPT dėl sutarčių pratęsimo išimties tvarka.

- 2. VPT: kviečia** PO naudotis galimybe į vykdomus stambesnius pirkimus įtraukti stebėtojus – nepriklausomus VPT specialistus, kurie PO padės įvykdyti skaidrias, efektyvias ir operatyvias viešųjų pirkimų procedūras.

INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS

- 3. VPT:** kviečia susipažinti ir teikti pastabas dėl Projektavimo paslaugų pirkimų ir Statybos darbų pirkimų [gairių](#) atnaujinimo. Gairėse siekiama įtvirtinti atnaujintus ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijų sąrašus, papildyti nauja aktualia informacija apie kvalifikacijos reikalavimus.
- 4. VPT:** 2022-09-21 organizuoja [seminarą](#) apie viešųjų pirkimų pasiūlymų vertinimą. Seminare bus apžvelgiami bendri pasiūlymų vertinimo principai, aptariamos dažniausiai daromos klaidos bei pristatoma naujausia Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika, kuri išplėtė tiekėjo teisę paaiškinti, patikslinti pasiūlymą ir pateikti naujus dokumentus.

TEISMŲ PRAKTIKA

35-ąją metų savaitę nebuvo priimta sprendimų ar nutarčių, kurie būtų bent kiek reikšmingi viešųjų pirkimų praktikos formavimui.